

Kim Jong Andersen: 'Tenet' er en kuldslået affære

Publiceret 28/08/2020 i [Kultur/Film](#) af [Kim Jong Andersen](#)

FILM // ANMELDELSE – *Tenet* er både den bedste og værste film, jeg har set i år, skriver Kim Jong Andersen. En audiovisuel triumf, der går lige i mellemgulvet, mens plot og logik kastes nonchalant over venstre skulder. Han tildeler denne sommers blockbuster tre stjerner.

Det tog ellers Christopher Nolan næsten ti år at udtænke konceptet og fem år at skrive manuskriptet til denne sommers store *blockbuster* og spiondrama/action-thriller.

Nu hvor biograferne endelig er genåbnet, er det da også herligt, at lærredet fyldes op med en film, der i den grad er tænkt og udført så stort, som det næsten kan lade sig gøre til en pris på et godt stykke over USD 200 mio. Nolans hidtil dyreste film.

Nolans besættelse af “tid” ender på den måde med, at han får skabt en film, hvor han næsten ender som en parodi på sig selv

Lægges marketingudgifterne til, skal der formentlig sælges billetter for minimum 450 mio USD, for at det kan løbe rundt – en vanskelig opgave i en tid, hvor COVID-19 hærger.

Det er mesterfotografen, den schweizisk-fødte, hollandsk-svenske, Hoyte van Hoytema, som Nolan har ladet stå i spidsen for billedsiden. De to har tidligere arbejdet sammen på *Dunkirk* og *Interstellar*, og de har igen valgt at skyde filmen på IMAX og 70mm.

Sammen med en anden svensker, komponisten og musikproducenten [Ludwig Göransson](#) (som vandt en Oscar for sin score til *Black Panther*), som leverer den bragende underlægningsmusik, er Hoytema årsagen til, at *Tenet* trods alt er billetprisen værd.

Ligesom i de fleste af Nolans film, anvender den tidsdimensionen som en bærende mekanisme. Men hvor det i film som *Inception* (de dybe drømme, hvor tiden går langsommere), *Interstellar* (hvor et besøg på en planet påvirket af et sort hul, gør timer til år), *Dunkirk* (hvor tre handlingstråde udspiller sig over 1 uge, 1 dag og 1 time) er gjort raffineret, bliver det i *Tenet* til ren, termodynamisk mumbo jumbo.

Kort fortalt er det lykkedes i fremtiden at konstruere en formel for, hvordan ting og personer kan bevæge sig baglæns i tiden ved at invertere entropien. Det vil sige, at man kan få energien til at strømme den anden vej.

Forestil dig at, du hælder isterninger i et glas vand, men at i stedet for at smelte, fryser vandet til is. I teorien kunne det faktisk godt ske, da overførslen af energi mellem objekter og fænomener kan beskrives som sandsynligheder. Men i praksis sker det naturligvis aldrig.

Prøv ikke at forstå

Tenet åbner med en hæsblæsende terrorangreb i Kievs operahus, hvor en CIA-agent, spillet ret tamt af John David Washington (den tidligere fodboldspiller og Denzel Washingtons søn, der ellers gjorde et stort indtryk i Spike Lees *BlacKkKlansman*), deltager i en russisk kontrolleret operation, der mere har til formål at stjæle et særligt objekt end at redde gidslerne.

Det går naturligvis galt, men agenten – herefter kun kendt som Protagonisten – bliver trods fiaskoen optaget i en hemmelig organisation, hvis formål er at redde menneskeheden fra sin forestående undergang.

Se filmen som en kulørt, spektakulær og teknisk sublimt eksekveret rutschebanetur og ikke mere end det. En glorificeret B-film, der i modsætning til Nolans andre værker, der udmærker sig ved at kombinere det tankevækkende med blockbuster-formatet, ikke er specielt tankekrævende

Protagonisten bliver efter et kort ophold ved Lolland (!) – nærmere bestemt i en havvindmølle ved Rødsand II-parken – ført til et anlæg, hvor en forsker briefer ham om, at der i årevis er fundet genstande, der er blevet inverterede og dermed sendt tilbage i tiden. Der er f.eks. en kugle, der ikke affyres, men “opfanges” af en pistol.

Hvad værre er, at en russisk våbenhandler og oligark, Sator, tåkrummende ringe spillet af Kenneth Branagh, har fået teknologien i hænde, og vil bruge den til at invertere hele verden, da han lider af en uheldelig kræftsygdom, og agter at tage alle med sig i graven.

Forskeren siger i øvrigt rammende: “Prøv ikke at forstå det. Mærk det.” Den sætning gør man klogt i at tage til sig resten af filmen.

En slem forvirring

Her gælder det om at parkere ethvert tilløb til at tænke nærmere over tingene.

Se filmen som en kulørt, spektakulær og teknisk sublimt eksekveret rutschebanetur og ikke mere end det. En glorificeret B-film, der i modsætning til Nolans andre værker, der udmærker sig ved at kombinere det tankevækkende med blockbuster-formatet, ikke er specielt tankekrævende, selvom handlingen og karaktererne løber både forlæns og baglæns i forskellige tidslinjer.

Plottet er en omgang overkompliceret nonsens og fyldt med så mange huller, at jeg fik en snes nye, grå hår af at tælle, hvor mange steder, den falder på sin egen logik.

Det gælder dog ikke “Bedstefarparadokset”, som er det tætteste vi kommer på et halvkvædet, men pænt tåbeligt, budskab i filmen. Det velkendte paradoks i forhold til tidsrejser: “Hvordan kan du rejse tilbage i tiden, slå din bedstefar ihjel, og stadig leve i fremtiden for at rejse tilbage i tiden og slå ham ihjel”. Det er slange, der bider sig selv i halen, og deraf også titlen, *Tenet*, der er et palindrom (samme ord stavet bagfra og forfra). I fremtiden findes der nemlig nogen, der ønsker, at menneskeheden slår sig selv ihjel nu, så man får bremsset klimakrisen!

Tenet er på mange måder Christopher Nolans drengedrøm om at realisere sin helt egen James Bond-film, så vi på globetrotter-manér kommer jorden rundt

På sin rejse for at forhindre Sators og fremtidige generationers planer om at lægge jorden øde, kommer Protagonisten vidt omkring. *Tenet* er på mange måder Christopher Nolans drengedrøm om at realisere sin helt egen James Bond-film, så vi på globetrotter-manér kommer jorden rundt. Fra Kiev til Lolland over London til Mumbai, et smut til Amalfikysten og videre til Oslo. Så til Tallinn inden turen går tilbage til Oslo, Amalfikysten og Rusland.

I London forsøger Protagonisten at opnå kontakt til Sator gennem hans hustru, kunsthandleren Kat spillet af Elizabeth Debicki, der her blot gentager sin rolle i Susanne Bieres filmatisering af John le Carrés *The Night Manager*. En TV-serie som *Tenet* i øvrigt har mange fællestræk med, men hvor Bier trækker det længste strå i forhold til Nolan.

Våbenhandleren og kunsthandleren lever som hund og kat i et ægteskab på randen til sammenbrud, men Sator har en klemme på konen: hun har for år tilbage solgt ham et Goya-falskneri, og hvis hun vil fri af ham, må hun opgive sin søn. Det er der naturligvis ingen mor, der gør, så da hun sidder i fælden, tilbyder Protagonisten sig som en vej ud.

Sator står tilfældigvis også og mangler noget plutonium, som skal berige de forskellige dele af formlen, som består af ni forskellige, mekaniske dele, der ved en eksplosion kan invertere os alle til atomer. Det er Protagonistens indgang via Kat. Han lover hende at stjæle falskneriet tilbage fra en topsikret frihavn i Oslo. Til gengæld lover hun at føre ham sammen med Sator, så han kan tilbyde at stjæle det nødvendige plutonium. Lyder det som en slem forvirring? Bare rolig, det er det også!

Tenet er en kuldslået affære

Undervejs – i Mumbai, hvor en anden våbenhandler har sit hovedkvarter – rekrutterer Protagonisten en agent, der hedder Neil, spillet af den kommende Batman, Robert Pattinson. Filmens eneste skuespilmæssige lyspunkt. For at komme op til privatboligen, laver de to agenter et omvendt *bungeejump*, hvor de løber op ad højhusets facade.

Hvorfor de ikke bare henvender sig til Priya, som damen hedder, på en lidt mindre risikabel måde står temmelig uklart ligesom med så meget andet i *Tenet*. Formentlig bare fordi stuntet ser godt ud i IMAX-formatet.

Washington og Pattinson bliver desværre reduceret lidt til papmaché-figurer (om end nok blandt de mest velklædte af slagsen i bedste Bond-stil), mens de løber forlæns og baglæns gennem tiden, fordi det inverterede entropi-koncept ender med at stjæle hovedrollen. Nolans besættelse af "tid" ender på den måde med, at han får skabt en film, hvor han næsten ender som en parodi på sig selv.

‘Tenet’ er virkelig en kuldslået affære. Både i tone og indhold. Kun Robert Pattinson og Elizabeth Debickis tilstedeværelse er med til at holde temperaturen oppe over frysepunktet.

Dog er der én actionscene, som nok får næsten samme ikoniske status som hotelkorridor-scenen i Inception (dér, hvor tyngdekraften ophæves, og Joseph Gordon-Levitt både skal slås mod en fjende og sikre sine kolleger i frit fald). Det er en biljagt, hvor skurken forfølger vores helte baglæns i tiden i en stor Audi SUV, og derfor ser ud, som om han bakker ned gennem en stærkt trafikeret motorvejsstrækning, mens vores helte forsøger at tage flugten i en BMW.

Den biljagt er sindssygt flot skruet sammen. Det meste er ovenikøbet skudt live foran kameraet, som det er Hoytemas stil, og her når man faktisk at tænke mere end i hele filmen tilsammen: “Hvordan fan*** har de lavet det?” Så om ikke for andet, så se *Tenet* for den scene.

Den vil gå over i historien, og den er tilstrækkelig til at give en ellers rodet, og for Nolans normale standard, slemt skuffende film tre stjerner herfra.

Christopher Nolan beskyldes ofte for at lave “kolde” film uden hjerte og sjæl, fordi han er en teknisk virtuoso. Den kritik har jeg dog aldrig rigtig købt ind i tidligere. Men *Tenet* er virkelig en kuldslået affære. Både i tone og indhold. Kun Robert Pattinson og Elizabeth Debickis tilstedeværelse er med til at holde temperaturen oppe over frysepunktet.

Foto: PR.

Kim Jong Andersen, 44. Debattør, madanmelder og gourmand, digital ekspert og konceptudvikler, smagsdommer, filmbuff, underviser, foredragsholder og direktør i et management konsulent-firma. Har arbejdet i reklamebranchen i næsten to årtier, senest som kreativ direktør. Optaget i Dansk Markedsførings M-list, en blå bog over de allerdygtigste marketingprofiler i Danmark. Nok især kendt på sociale medier under hans alter ego, "Bamsen", der i visse kredse nærmest er blevet et personligt brand i sig selv. Hyppig gæst på de førende restaurationer i København. Juryformand for den årlige prisuddeling, Danish Digital Awards i samarbejde med Dansk Annoncørforening. Har selv vundet adskillige kreative awards både herhjemme og i udlandet. Ofte benyttet key note speaker på diverse konferencer og seminarer, hvor emnet er relateret til kreativitet og kommunikation. Underviser MBA-studerende på CBS og reklamelever på KEA og DJMX.